

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 17.10.2008
KOM(2008) 617 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-
PARLAMENTET**

Et år efter Lissabon: Udviklingen i partnerskabet mellem Afrika og EU

{SEC(2008) 2603}

DA

DA

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET

Et år efter Lissabon: Udviklingen i partnerskabet mellem Afrika og EU

1. INDLEDNING

På det andet topmøde i Lissabon i december 2007 vedtog EU's og de afrikanske stats- og regeringschefer en fælles Afrika/EU-strategi – en ambitiøs langfristet politisk ramme, der bekræftede deres vilje til at uddybe deres politiske forbindelser og gå sammen om at gribe de globale udfordringer an. Foruden dette politiske dokument, som markerer et fundamentalt brud med fortiden og giver en samlet ramme for forbindelserne mellem Afrika og EU, blev der vedtaget en handlingsplan for 2008-2010, der konkretiserede de politikker, der er skitseret i den fælles strategi. Handlingsplanen, der består af 8 sektorpartnerskaber, er den vigtigste operationelle dagsorden for samarbejdet mellem Afrika og EU indtil næste topmøde, som holdes i Afrika i 2010. Den fælles strategi og de aktiviteter i den europæiske naboskabspolitik, der har relation til Afrika, vil være komplementære og gensidigt styrke hinanden og vil bidrage til at styrke forbindelserne mellem Afrika og EU.

De politiske ledere gjorde det klart, at 2008 bør være året, hvor gennemførelsen finder sted, og hvor der sker synlige fremskridt. De enedes om, at Europa-Kommissionen, Rådets Generalsekretariat og Kommissionen for Den Afrikanske Union (AUC) hvert år forelægger en statusrapport om gennemførelsen af den fælles strategi og handlingsplanen. Med en understregning af sit politiske engagement i processen besluttede Europa-Kommissionen også at udarbejde denne meddelelse om de fremskridt, der allerede er gjort, og om de kommende udfordringer.

Denne meddelelse har tre formål: 1) at vurdere de fremskridt, der er gjort i løbet af det første gennemførelsesår, 2) at skitsere de vigtigste kommende udfordringer og således tjene som grundlag for en drøftelse blandt alle interessenterne – EU's medlemsstater og institutioner, de afrikanske lande og deres institutioner, parlamenter, det civile samfund og internationale partnere, og 3) at give bidrag til den fælles statusrapport til mødet i ministertrojkaen i november 2008. Meddelelsen giver en oversigt over de første fremskridt, der er gjort med de overordnede politisk mål i den fælles strategi og gennemførelsen af de 8 partnerskaber. Et fremadskuende afsluttende afsnit skitserer de vigtigste anbefalinger med hensyn til at gøre tingene hurtigere og bedre.

2. DEN FÆLLES STRATEGI – POLITISKE RETNINGSLINJER OG INSTITUTIONELLE ORDNINGER

Den fælles strategi og handlingsplanen fastsætter hovedprincipperne, målsætningerne og komponenterne i det nye strategiske Afrika/EU-partnerskab og skaber et mere modent og ligeværdigt grundlag for relationerne ved at lade dialogen og samarbejdet række ud over temaer som "udvikling", "Afrika" og "institutioner". Efter næsten et år er der gjort de første fremskridt med hensyn til:

- **"Udviklingstemaet"**: Afrika rangerer højt på EU's udenrigspolitiske dagsorden, og dialogen bevæger sig i stigende grad ud over grænserne for de traditionelle udviklingsspørgsmål de traditionelle dialogstrukturer. Intensiveringen af kontakterne på højt plan, især inden for området fred og sikkerhed, som det eksemplificeres af trojkamøderne mellem EU's Udenrigs- og Sikkerhedspolitiske Komité og AU's Freds- og Sikkerhedsråd i oktober og mellem EU's og AU's forsvarsministre i november 2008, understreger denne udvikling. Når man imidlertid taler om Afrika, tænker man ofte på kontinentet i en udviklingssammenhæng, og der skal gøres mere for at mobilisere det politiske engagement og finansielle midler uden for udviklingssamfundet.
- **"Afrika-temaet"**: Også her er de første resultater opmuntrende, men ujævne. Selv om EU og Afrika i stigende grad drøfter og samarbejder om globale spørgsmål, såsom fred og sikkerhed eller klimaændringer, energi og fødevarerikkerhed, er der i drøftelserne ofte kun fokus på Afrika – klimaændringernes konsekvenser *for Afrika*, energi- og fødevarerikkerhed *i Afrika* osv. Begge sider må gøre mere for at øge samarbejdet i FN, i andre internationale fora og i multilaterale forhandlinger om centrale spørgsmål som handel, menneskerettigheder eller klimaændringer. De bør også finde frem til et fælles grundlag og arbejde sammen om regionale og globale politiske spørgsmål.
- **"Institutionstemaet"**: En af de vigtigste nyskabelser i dette menneskecentrerede partnerskab er det forhold, at et bredt spektrum af ikke-traditionelle aktører fra det civile samfund, den private sektor og den akademiske verden bliver involveret. Selv om der er en ægte interesse for at arbejde seriøst i den retning, bør begge parter gøre en større indsats for at finde de finansielle midler og skabe praktiske samarbejdsordninger, der kan muliggøre en aktiv involvering af de ikke-institutionelle aktører og et samarbejde mellem disse.

Ministertrojkaen vedtog den 16. september 2008 den første gennemførelsesrapport om den fælles strategi og handlingsplanen, hilste de gjorte fremskridt velkomne og tilsluttede sig en række konkrete anbefalinger om det fremtidige arbejde. Fra EU's side er de samarbejdsordninger, der blev aftalt i Lissabon, blevet styrket ved hjælp af en række supplerende foranstaltninger. Opgaven med at gennemføre de tematiske Afrika/EU-partnerskaber er overdraget til 8 EU-gennemførelseshold, der består af særligt engagerede medlemsstater, Kommissionen og Rådets Generalsekretariat, mens Rådets Afrikagrube sørger for den overordnede koordinering. Hvad angår de finansielle aspekter, opfordres EU-medlemsstaterne til at bidrage til finansieringen af de planlagte aktiviteter. Europa-Kommissionen vil opfylde sine finansielle forpligtelser til støtte for den fælles strategi og handlingsplan ved at drage størst mulig nytte af EU-budgettets finansieringsmuligheder og finansieringsinstrumenter under den nuværende flerårige budgetramme og EUF.

Fra afrikansk side har AUC hele tiden været i fokus. Selv om adskillige afrikanske lande og organisationer har tilkendegivet en interesse i processen, bør der hurtigt mobiliseres yderligere aktører og modparter til EU's gennemførelseshold til gennemførelse og koordinering af partnerskaberne – disse "lokomotiver" kunne ud over AUC omfatte de regionale økonomiske fællesskaber (REC) og Den Afrikanske Udviklingsbank (AfDB) samt individuelle lande.

Der er også gjort en første indsats for at åbne processen op for internationale partnere, herunder Verdensbanken, FN-systemet og G8-landene. Dette arbejde bør nu bevæge sig væk fra den politiske dialog og frem til et konkret samarbejde om hvert enkelt partnerskab.

Endelig er der i 2008 sket en betydelig styrkelse af kontakterne mellem EU-institutionerne og deres modparter i AU. Etableringen af en EU-delegation med dobbeltkasket ved AU i Addis Abeba, den stadig mere intensiverede dialog mellem kommissionerne og samarbejdsdagsordenen samt det begyndende partnerskab mellem Europa-Parlamentet og Det Panafrikanske Parlament er eksempler herpå.

Kommunikation og sprog er fundamentale byggesten i borgernes inddragelse i den demokratiske proces, og til dette formål er et velfungerende samarbejde og velfungerende tjenesteydelser i EU og AU inden for information, kommunikation og sprog af væsentlig betydning.

Det bidrager til en anden overordnet målsætning, nemlig at støtte Afrikas politiske og økonomiske integration og at styrke AU og dens kommissionen som effektive partnerinstitutioner i Afrika.

3. PARTNERSKABERNE:

Fra EU's side har medlemsstaternes, Kommissionens og andre europæiske institutioners og interessenters proaktive engagement haft afgørende betydning for de hurtige fremskridt, der er gjort med de 8 partnerskaber, hvilket er i overensstemmelse med internationale forpligtelser, hvad angår større støtteeffektivitet, sammenhæng i udviklingspolitikken samt arbejdsdeling og mainstreaming af politiske spørgsmål som f.eks. ligestilling. I de følgende afsnit gøres der rede for de hidtidige fremskridt og vejen frem med hensyn til prioriterede foranstaltninger. Kommissionens arbejdsrapport, der er vedlagt denne meddelelse, giver et mere samlet overblik over fremskridtene og de prioriterede resultater for de 8 tematiske partnerskaber.

3.1. Afrika/EU-partnerskabet vedrørende fred og sikkerhed

Fred og sikkerhed hører til de højeste prioriteringer i samarbejdet mellem Afrika og EU. Hovedfokus i dette partnerskab er den indbyrdes forbindelse mellem ført politik, operationelle målsætninger og finansiering. En styrket dialog om fred og sikkerhed i Afrika, i Europa og globalt skal gå hånd i hånd med de afrikanske ledes politiske vilje og understøttes af en tilstrækkelig kapacitet til at reagere på udfordringer på kontinentet og uden for kontinentet. Den fælles strategi erkender på den anden side, at Afrika ikke alene kan påtage sig alle forpligtelserne ved fredsstøttende foranstaltninger.

I år har de politiske og tekniske drøftelser været koncentreret om de større politiske kriser i Afrika, såsom Kenya, Zimbabwe, Mauretanien, fredsstøttende dialoger og foranstaltninger for Somalias vedkommende, krisen i Darfur, de fredsstøttende foranstaltninger under AU's ledelse i Den Centralafrikanske Republik og EU's militære ESFP-mission i Chad. Der er også gjort en særlig indsats for at forbedre den finansielle og tekniske støtte til AU's kapacitet til at planlægge, lede og forvalte fredsstøttende foranstaltninger, som kræver en yderligere styrkelse. I denne forbindelse gøres der gode fremskridt med at forberede den anden afrikanske fredsfacilitet med en bevilling på 300 mio. EUR for perioden 2008-2010 og med en mere omfattende tilgang, der går videre end fredsstøttende foranstaltninger og kapacitetsopbygning, og som omfatter konfliktforebyggelse og stabilisering i perioden efter konflikten.

EU's gennemførelseshold er begyndt at identificere specifikke projektresultater, der skal drøftes med de afrikanske partnere så snart som muligt. Disse omfatter bl.a. en styrkelse af den afrikanske beredskabsstyrke gennem dedikeret militær og civil uddannelse, øget kapacitet til hurtig varsling og øget samarbejde for at bekæmpe terrorismen samt ulovlig våbenhandel. Der gives finansiell og teknisk støtte til den nødvendige styrkelse af AU's kapacitet til

planlægning, ledelse og forvaltning af fredsstøttende foranstaltninger. Drøftelserne om holdbar og forudsigelig finansiering for afrikansk ledede fredsstøttende foranstaltninger vil snart gå i gang inden for FN's rammer. Der er udpeget seks "førende aktører" til i fællesskab at stå i spidsen for partnerskabets tre prioriteringsområder.

3.2. Afrika/EU-partnerskabet vedrørende demokratisk regeringsførelse og menneskerettigheder

Dette partnerskab sigter mod at skabe en fælles forståelse for demokratisk regeringsførelse og at fremme og konsolidere en fælles dagsorden for menneskerettigheder, at bekræfte viljen til at arbejde sammen om at beskytte og fremme menneskerettighederne for alle mennesker i Afrika og Europa. Det omfatter også en styrkelse af samarbejdet om kultur.

Dialogen mellem Afrika og EU og samarbejdet om demokratisk regeringsførelse og menneskerettigheder har stået på i mange år inden for rammerne af EU's foranstaltninger udadtil, udviklings- og naboskabspolitikker og -instrumenter. En maksimering af synergierne med centrale igangværende processer vil gøre det lettere at støtte reformer med hensyn til regeringsførelse og sikre en effektiv beskyttelse af menneskerettigheder og andre friheder.

Konsolidering af demokratisk regeringsførelse i AVS-landene gennem dialog og incitamenter er hovedmålsætningen for tranchen for tilskyndelsesforanstaltninger i forbindelse med regeringsførelse, hvor der er bevilget 2,7 mia. EUR til de lande, der har fremlagt handlingsplaner for regeringsførelse. EU og AU vil arbejde sammen om at støtte de afrikanske landes bestræbelser på at opbygge deres egne demokratiske systemer og gennemføre nationale reformplaner, men også om at styrke den politiske vilje, hvor de demokratiske processer er blevet afbrudt eller forsinket.

AU og EU har sat debatter i gang om lokal regeringsførelse, som tilbyder yderligere muligheder for en fælles indsats. EU vil opfordre AU til i fællesskab at følge op på disse overvejelser, især efter de europæiske udviklingsdage i Strasbourg i november 2008, som vil fokusere på disse emner. En fælles indsats med hensyn til mediernes rolle og pluralisme overvejes også.

Dette partnerskab skulle også lette gennemførelsen af konklusionerne i dialogen om menneskerettigheder mellem AU og EU. EU vil opfordre AU til i fællesskab at udpege emner med henblik på samarbejde i internationale fora og overveje fælles initiativer. Det civile samfunds organisationer i Afrika og EU vil blive opfordret til at indgå i parallelle drøftelser og yde deres bidrag til denne dialog.

Dette partnerskab vil bidrage til at konsolidere den panafrikanske regeringsførelse og menneskerettighedsarkitektur. AU's og EU's kommissioner vil vurdere resultaterne af den igangværende støtte til kapacitetsudvikling med henblik på fastlæggelse af fælles prioriteringer for styrket samarbejde på dette område. Særlig opmærksomhed vil blive rettet mod at konsolidere afrikansk valgbistand og observationskapacitet og håndtere kriser i kølvandet på valg handlinger.

En oversigt over aktiviteterne på området for kulturgoder vil blive udarbejdet i 2009 og vil tjene som grundlag for strukturering af prioriteringerne på dette område.

Endelig vil AU og EU i 2009 søsætte en "platform for dialog om demokratisk regeringsførelse og menneskerettigheder" for at inddrage den bredest mulige vifte af aktører og interessenter.

3.3. Afrika/EU-partnerskabet vedrørende handel og regional integration

Hovedmålsætningen med dette partnerskab er at støtte den socioøkonomiske og politiske integration i Afrika, at fremskynde oprettelsen af større og regionalt integrerede markeder og at forbedre og understøtte Afrikas infrastruktur og tjenesteydelser. Fjernelsen af de indre toldbarrierer i Afrika samt en styrket kapacitet hos administrationer, producenter og eksportører på alle niveauer for at imødekomme de regulatoriske krav på deres eksportmarkeder og hjælpe med at forbedre og opretholde afrikansk infrastruktur og serviceydelser er afgørende i den henseende. Den nylige meddelelse om regional integration med henblik på udvikling i AVS-lande¹ er Europa-Kommissionens bidrag til denne debat. De økonomiske partnerskabsaftaler står højt på dagsordenen og vil, når de er indgået på omfattende regionalt grundlag, være en hjørnesten i EU's støtte til afrikansk regional integration.

Det vil være hensigtsmæssigt, hvis harmoniseringen af love, forskrifter, procedurer, normer og standarder i hele Afrika blev taget op på panafrisk niveau som et supplement til den regionale indsats. Et muligt væsentligt projektresultat vedrører sanitære og fytosanitære standarder, især hvad angår kompetenceopbygning og informationsudveksling på kontinental basis. Der forventes en mission til Afrika i begyndelsen af 2009 med deltagelse af højtstående repræsentanter fra Europa-Kommissionen.

Afrika/EU-partnerskabet vedrørende infrastruktur blev lanceret i 2007 før vedtagelsen af den fælles strategi, og gennemførelsen blev sat i gang i 2008. Det sigter mod en væsentlig forøgelse af EU's investeringer i afrikansk infrastruktur og således at bidrage til energimæssig sammenkobling i Afrika. Der anvendes forskellige finansielle instrumenter: NIP/RIP (10. EUF), som vil støtte regionale transport-, energi- og kommunikationskorridorer, energi- og vandfaciliteterne og EU-infrastrukturtrustfonden for Afrika, som gør det muligt at tilbyde en blandet pakke af tilskud og lån. Trustfonden har allerede modtaget 108 mio. EUR fra den 9. EUF – der forventes flere midler under 10. EUF – og 38 mio. EUR fra elleve EU-medlemsstater. Den Europæiske Investeringsbank og andre donorer har også bebudet lån til trustfonden på over 250 mio. EUR. Endelig vil et støtteprogram til 10 mio. EUR hjælpe Kommissionen for Den Afrikanske Union med at formulere og fremme politikker og aktioner til takling af afrikanske udfordringer på infrastrukturområdet.

3.4. Afrika/EU-partnerskabet vedrørende årtusindudviklingsmålene (MDG-målene)

Dette partnerskab skal tjene som et forum for en intensiveret politisk dialog mellem de to kontinenter, samarbejde og fælles aktioner med henblik på at nå alle MDG-målene i alle afrikanske land i 2015. Der udpeges fire prioriterede områder:

- der skal sikres et finansielt og politisk grundlag for at nå MDG-målene
- realiseringen af målsætningerne for fødevarerikkerheden i MDG-målene skal fremskyndes
- realiseringen af sundhedsmålsætningerne i MDG-målene skal fremskyndes
- realiseringen af uddannelsesmålsætningerne i MDG-målene skal fremskyndes.

---

¹ KOM(2008) xxx af 1.10.2008.

I juni 2008 bekræftede EU's stats- og regeringsoverhoveder deres tilsagn med hensyn til målsætningerne om øget officiel udviklingsbistand (ODA) for 2010 og 2015 og vedtog EU-handlingsdagsordenen for MDG-målene. Heri fastsættes der øget sektoral EU-støtte og gives eksempler på aktioner, der skal gennemføres som led i eksisterende ODA-forpligtelser. Denne dagsorden udgør et kollektivt europæisk tilbud til udviklingspartnere og til det internationale samfund. Samtidig med at dagsordenen er global, udpeger den Afrika som en klar prioritering, og den falder i tråd med arbejdet i MDG-styregruppen for Afrika, som er oprettet af FN's Generalsekretariat.

Det er af væsentlig betydning at få fastlagt, hvor det kontinentale samarbejde bringer merværdi til eksisterende initiativer, idet man skal være opmærksom på behovet for at knytte arbejdet på Afrika/EU-niveau sammen med aktiviteter på nationalt, subregionalt og multilateralt niveau. På kontinentalt niveau kunne EU-handlingsdagsordenen anvendes som et politisk redskab til 1) at skabe øget opmærksomhed om årtusindudviklingsmålene og stimulere Afrikas udredning af egne behov og prioriteringer, 2) at skabe en forbedring af overvågningen af fremskridt med hensyn til realisering af disse mål og 3) at udvikle fælles Afrika/EU-holdninger til MDG-målene med henblik på større internationale møder. På landeniveau kunne dagsordenen anvendes som et redskab i den politiske dialog: 1) i de tilfælde, hvor det endnu ikke er sket, at fastsætte "nationaliserede" MDG-milepæle og -målsætninger, der er tilpasset en landesammenhæng, og forbedre data- og overvågningssystemerne, 2) at fremme en bedre integration af MDG i de nationale udviklingsstrategier og 3) at udpege konkrete aktioner og succesrige praksisser for at skabe hurtigere fremskridt med opfyldelsen af MDG-målene.

Kortfristede projektresultater med hensyn til finansielle og politiske aspekter bør omfatte fælles identifikation af prioriterede milepæle og initiativer på grundlag af EU-handlingsdagsordenen og de for nylig vedtagne anbefalinger fra FN's Generalsekretariats styregruppe for Afrika. Et tidligt projektresultat med hensyn til fødevarerikkerhed ville være fælles arbejde om styrkelse af forbindelsen mellem EU's temaprogram for fødevarerikkerhed, den foreslåede EU-fødevarerfacilitet og de afrikanske rammer for fødevarerikkerhed, der er skitseret i det samlede landbrugsudviklingsprogram for Afrika (søjle 3), især inden for landbrugsforskning, informationssystemer for fødevarerikkerhed, forbedret risikostyring med hensyn til fødevarerikkerhed og støtte til regionale og kontinentale landbrugsorganisationer. Der er muligheder for sammenhæng med EU-handlingsdagsordenen, for så vidt angår styrkelse af finansieringen af sundhed og uddannelse, løsning af krisen omkring menneskelige ressourcer i sundhedssektoren samt den betydelige mangel på uddannede lærere og kvalitet i undervisningen.

3.5. Afrika/EU-partnerskabet vedrørende energi

Energi er et område, hvor Afrika og Europa har betydelige fælles interesser og står over for ens udfordringer. Målsætningen for dette partnerskab har tre delmål: en styrket Afrika/EU-dialog om energiadgang og -sikkerhed, forbedret adgang til energitjenesteydelser, øgede investeringer i infrastruktur og fremme af vedvarende energi og energieffektivitet.

I september 2008 tog Europa-Kommissionens kommissærer for henholdsvis energi og udvikling på en fælles mission til Afrika, hvor fokus var på energispørgsmål. Besøget hos AUC og tre lande – Etiopien, Nigeria og Burkina Faso – afspejler begge energidiversiteten og -potentialt i Afrika. De regionale aspekter stod også højt på dagsordenen for dette besøg, da sammenkoblinger vil være helt afgørende ud fra et energisynspunkt, men også som stabiliserende faktor mellem landene i de forskellige regionale økonomiske fællesskaber.

Under dette møde blev der opnået enighed mellem Europa-Kommissionen og Kommissionen for Den Afrikanske Union om de vigtigste prioriteringer og beslutningsgrundlag for gennemførelse af Afrika/EU-partnerskabet vedrørende energi, og en "fælles erklæring om gennemførelse af Afrika/EU-partnerskabet vedrørende energi" blev undertegnet. Denne erklæring er den første formelle sektoraftale, der er en opfølgning af Lissabon-topmødet, og den blev vedtaget på mødet mellem de to kollegier (Europa-Kommissionen og Kommissionen for Den Afrikanske Union) den 1. oktober 2008 i Bruxelles.

Beslutningsgrundlaget for partnerskabet er komplet: EU's gennemførelseshold har holdt møde flere gange, der er etableret en afrikansk kernegruppe, og den 15.-16. oktober finder det første møde sted i den uformelle fælles ekspertgruppe i Addis Abeba. Desuden er der nu enighed om, at det første møde om energi på højtstående niveau mellem Afrika og EU skal finde sted i 2009 samtidig med energipartnerskabsforummet, som vil omfatte det civile samfund og den private sektor.

De prioriteringer, der er aftalt i den fælles erklæring, er: regional integration og opgradering af energiinfrastruktur, fremme af et gunstigt miljø for investeringer i den private sektor, forbedring af adgangen til energitjenesteydelser, udforskning af Afrikas potentiale med hensyn til vedvarende energi på bæredygtigt grundlag, forbedring af energieffektiviteten og mindske af energispild. På dette grundlag vil den uformelle fælles ekspertgruppe opstille en køreplan for gennemførelsen af ovennævnte prioriteringer. En bilateral energidialog med specifikke afrikanske land eller regioner vil snart komme i stand.

I 2008 er der eller vil der blive indgået kontrakter om adskillige energiprojekter til støtte for gennemførelsen af dette partnerskab under eksisterende finansielle instrumenter og tematiske programmer, herunder energifaciliteten, Afrika/EU-infrastrukturpartnerskabet og dennes trustfond, bilaterale og regionale EUF-programmer, miljø, bæredygtig forvaltning af naturressourcer, herunder energi – ENRTP-programmet.

3.6. Afrika/EU-partnerskabet vedrørende klimaændringer

Dette partnerskab omfatter to indbyrdes forbundne prioriterede aktioner: 1) udarbejdelse af en fælles dagsorden for klimaændringspolitikker og -samarbejde og 2) en løsning på problemerne med jordforringelse og tiltagende tørke.

Den første prioriterede aktion fokuserer på afrikanske lande, som deltager i den globale klimaalliance² (GCCA) som ramme for en intensivering af den politiske dialog og samarbejdet mellem AU og EU. Dette giver en privilegeret kanal til at udvikle en fælles Afrika/EU-vision for klimaændringer og tilpasning hertil. Konceptet med hensyn til afrikansk klimainformation for udvikling i Afrika (ClimDev Africa) er den anden komponent i den prioriterede aktion³. ClimDev er snævert knyttet til mindske af katastroferisiko, som er et af GCCA's prioriterede områder. De første projektresultater skulle omfatte en fælles politisk

---

² Europa-Kommissionen lancerede i september 2007 initiativet med den globale klimaalliance mellem Den Europæiske Union og de udviklingslande, der vil blive hårdest af virkningerne af klimaændringerne, især de mindst udviklede lande (LDC) og de små udviklingsøstater. KOM(2007) 540 af 18.9.2007; Rådets konklusioner 15103/07. SEK(2008) 2319 af 15.7.2008.

³ Et fælles initiativ mellem det globale klimaobservationssystem, FN's Økonomiske Kommission for Afrika og AUC, der tager sigter på at forbedre tilrådighedsstillelsen af klimadata i Afrika for beslutningstagerne.

Afrika/EU-erklæring om klimaændringer og GCCA⁴ som forberedelse til Poznan-konferencen om FN's rammekonvention om klimaændringer i december 2008 (hvor der vil blive forelagt en overordnet fælles erklæring fra EU om de mindst udviklede lande og de små udviklingsøstater) på basis af de afrikanske klimaprioriteringer⁵.

Den anden prioriterede aktion er kampen mod jordforringelse i Afrika. Her er initiativet "Green Wall for the Sahara" et flagskib, som kunne forene kontinentale, nationale og lokale afrikanske bestræbelser og institutioner, der arbejder med bæredygtig arealforvaltning. Partnerskabet vil støtte aktiviteter såsom kapacitetsopbygning, mainstreaming af bæredygtig arealforvaltning og vandforvaltning, udvikling af lokalsamfund og styrket lokalindflydelse samt forvaltning af naturressourcer på lokalt plan. De første projektresultater omfatter færdiggørelsen af den indledende undersøgelse af institutionelle aspekter i begyndelsen af 2009 og Kommissionen for Den Afrikanske Unions vedtagelse af handlingsplanen i januar 2009.

For begge aktioner er der behov for at udpege en kernegruppe af interessenter, der er i stand til at befordre processen, og den kortlægningsproces, der blev igangsat på EU-plan vil være en medvirkende faktor i så henseende.

Desuden fortsætter Europa-Kommissionen og AU deres bredere dialog om miljø, der omfatter gennemførelsen af de multilaterale miljøaftaler, mindskelse af katastroferisikoen, integrering af miljøet i udviklingsspørgsmålet og koordinering med forskellige relevante panafrikanske partnere (AUC, NEPAD, AMCEN, UNEP).

3.7. Afrika/EU-partnerskabet vedrørende migration, mobilitet og beskæftigelse

Dette partnerskab bygger på Afrika/EU-erklæringen fra Tripoli, Afrika/EU-handlingsplanen vedrørende menneskehandel og Ouagadougou-erklæringen og -handlingsplanen vedrørende beskæftigelse og afhjælpning af fattigdommen. Partnerskabet vil give overordnede svar i forbindelse med spørgsmål omkring migration, mobilitet og beskæftigelse, både inden for og mellem de to kontinenter, med det formål at skabe flere og bedre job i Afrika og således fremme gennemførelsen af dagsordenen for anstændigt arbejde og en bedre forvaltning af migrationsstrømmene.

Den afrikanske side har iværksat sine konsultationer med de regionale økonomiske fællesskaber omkring migrationsspørgsmålet. Dialogen på højt plan mellem Europa og Afrika om den vestafrikanske migrationsrute skrider fremad med afholdelsen af en ministerkonference i Paris om migration og udvikling i november 2008.

Troværdige data og analyser er af afgørende betydning for definition og gennemførelse af tidssvarende politikker. Europa-Kommissionen vil yderligere støtte etableringen af et netværk af migrationsobservatorier i Afrika syd for Sahara. At få etableret en struktureret dialog med den afrikanske diaspora og støtte dennes rolle i Afrikas udvikling er en prioritering, som EU og AU er fælles om, og sidstnævnte betragter den afrikanske diaspora som sin "sjette region". Dette har ført til den kommende afholdelse af det første topmøde om den afrikanske diaspora samt til forskellige initiativer på den europæiske side for at styrke dialogen med den afrikanske diaspora. Ud fra en erkendelse af den stigende betydning af overførsler fra udlandet i mange afrikanske lande vil Europa-Kommissionen støtte etableringen af et

---

⁴ Muligvis på ministertrojkamødet mellem Afrika og EU, der er planlagt til november 2008.

⁵ Jf. bl.a. resultatet af de afrikanske miljøministres konference (AMCEN) i juni 2008.

afrikansk institut for overførsler fra udlandet i 2009 under Kommissionen for Den Afrikanske Unions lederskab og i samarbejde med Verdensbanken.

Det igangværende samarbejde med de afrikanske partnere omfatter også fremme af den regionale dialog og samarbejde om bekæmpelse af den ulovlige immigration, smugling af migranter og menneskehandel. En innovativ strategi, der konkret forbinder migration, mobilitet, beskæftigelse og erhvervsuddannelse, som er inspireret af tidligere initiativer i Marokko og Tunesien, er Det Europæiske Fællesskabs støtte til informations- og forvaltningscentret for migration i Mali (CIGEM). Der er allerede en afrikansk interesse i at gentage disse erfaringer. Programmerne Erasmus Mundus, Tempus og Nyerere åbner muligheder for en større mobilitet for kvalificerede afrikanske studerende i Afrika og Europa. Desuden støtter Youth in Action-programmet mobiliteten mellem Europa og Afrika blandt unge mennesker.

3.8. Afrika/EU-partnerskabet vedrørende forskning, informationssamfundet og rummet

Dette partnerskab vil bidrage til at bygge bro over de digitale og videnskabelige kløfter, til at styrke afrikansk kapacitet inden for videnskab, IKT og rumteknologi og applikationer og til at øge deres anvendelse som centrale instrumenter i nedbringelse af fattigdommen, vækst og socioøkonomisk udvikling. Partnerskabet vil betyde støtte til Afrikas konsoliderede handlingsplan for videnskab og teknologi og den afrikanske regionale handlingsplan for vidensøkonomien (ARAPKE).

Partnerskabet udgør en glimrende lejlighed til at fremme videnskab og teknologi og informationssamfundet i EU's udviklingsstøtte og i det bredere Afrika/EU-partnerskab. Der er nu et behov for både at tilbyde tidlige projektresultater og anlægge en fælles langsigtet strategi.

AUC har foreslået 19 såkaldte "fyrtårnsprojekter" til gennemførelse under dette partnerskab: 12 vedrørende VT, 5 vedrørende informationssamfundet og 2 vedrørende rummet. Af disse betragtes seks – to for hver af de prioriterede aktioner - som hastende og klar til snarlig gennemførelse. De kompetente kommissærer i Kommissionen for Den Afrikanske Union og Europa-Kommissionen fastslog i en fælles erklæring den 1. oktober 2008, at disse projekter bør danne grundlag for yderligere gennemførelse af dette partnerskab.

Med hensyn til "rum"-dimensionen er EU og AU blevet enige om at samarbejde om EU's initiativ "Global miljø- og sikkerhedsovervågning", der nu kaldes Kopernikus, inden for rammerne af EU/AU-partnerskabet. Der arbejdes på en fælles handlingsplan. Målet er at fremlægge handlingsplanen på det næste Afrika/EU-topmøde i Libyen i 2010. Denne proces blev iværksat på det uformelle møde mellem Europa-Kommissionen og Kommissionen for Den Afrikanske Union om global miljø- og sikkerhedsovervågning i Afrika, der blev afholdt den 4.-6. oktober 2008 i Accra (Ghana). Parallelt hermed undersøger Kommissionen for Den Afrikanske Union og Europa-Kommissionen mulighederne for at optimere anvendelsen af geospatial videnskab til bæredygtig udvikling, hvor der fokuseres på naturressourcer, fødevarerikkerhed, kriseforvaltning og vedvarende energi, ved at der indføres et ad hoc-system i Addis Abeba, der er baseret på gældende praksis i EF's Fælles Forskningscenter.

4. KONKLUSIONER OG VEJEN FREM

På Lissabon-topmødet i december 2007 understregede EU's og Afrikas ledere betydningen af hurtige fremskridt og konkrete projektræsultater i forbindelse med gennemførelsen af den fælles strategi og dennes handlingsplan. 2008 har været et betydningsfuldt år i relationerne mellem Afrika og EU: det langvarige samarbejde er blevet styrket yderligere, og der er iværksat nye politiske initiativer. Grundlaget for strategiens langsigtede succes – en innovativ politisk tilgang og effektive arbejdsarrangementer – er på plads. Begge sider er allerede begyndt at gennemføre den ambitiøse operationelle dagsorden for de tematiske partnerskaber. De indledende fremskridt bør accelereres, uddybes og konsolideres. Trojkaen den 16. september 2008 understregede, at begge sider nu skal intensivere bestræbelserne, så deres partnerskaber giver de forventede resultater.

Et vigtigt skridt i næste omgang er at få etableret fælles ekspertgrupper, som vil gennemføre og koordinere de 8 partnerskaber. Dette kræver effektive arbejdsarrangementer fra afrikansk side, herunder en klar definition af de respektive bidrag, roller og ansvarsområder for de afrikanske lande, AUC og andre panafrikanske organer, de regionale økonomiske samfund og andre relevante interessenter. Parlamenterne, de civile samfund, den private sektor, multilaterale organisationer og engagerede internationale partnere skal engagere sig i gennemførelsesprocessen. Sidst, men ikke mindst, bør begge sider fremme en større politisk sammenhæng og komplementaritet mellem de tematiske partnerskaber og optrappe deres bestræbelser med hensyn til kommunikations- og informationsdeling, så interessenter, interesserede borgere, journalister og forskere kan overvåge fremskridt og resultater af dette partnerskab.

På baggrund af drøftelserne på Europa-Kommissionens og AUC's møde på kollegieniveau den 1. oktober 2008 har Europa-Kommissionen derfor fastlagt anbefalinger for det videre forløb med fokus på de centrale spørgsmål, der hurtigst muligt bør tages op:

- (1) Partnerskabet bygger på kollektive bestræbelser. Derfor bør medlemmerne af gennemførelsesholdene på begge sider **understrege deres politiske engagement i processen med konkrete bidrag**, herunder menneskelige og finansielle ressourcer og teknisk ekspertise – i Bruxelles, Addis Abeba og på nationalt niveau.
- (2) EU-gennemførelsesholdene bør **færdiggøre deres omfattende kortlægninger** af samarbejdsinitiativerne og de forhåndenværende ressourcer og **opstille en køreplan for gennemførelse**, herunder prioriteringer og tidlige projektræsultater. Den afrikanske side bør **fremme afrikansk ejerskab af den fælles strategi og proaktiv involvering** i gennemførelsen heraf og bør hurtigst muligt få opstillet effektive interne arbejdsarrangementer. Ekspertter fra begge sider bør derefter **i fællesskab kickstarte gennemførelsen af handlingsplanen, herunder aftalte prioriterede projekter, før den næste ministertrojka** i november 2008.
- (3) Før november 2008 **bør der afholdes høringer af de vigtigste ikke-institutionelle aktører**, herunder det civile samfund, den akademiske verden og den private sektor, så de bliver i stand til at spille en aktiv rolle i gennemførelsen og overvågningen af den fælles strategi.
- (4) Begge sider bør **udfolde bestræbelser på at "behandle Afrika som en enhed"** og på gradvis af tilpasse relevante politikker og retlige og finansielle rammer til partnerskabets behov og målsætninger med henblik på at skabe kontinentdækkende projekter samt samarbejde mellem Afrika nord og syd for Sahara. Desuden bør

institutionelle konstruktioner så som de afrikansk relaterede arbejdsarrangementer i Rådet rationaliseres yderligere for at afspejle dette princip.

- (5) Den fælles strategi og dens handlingsplan blev vedtaget af stats- og regeringscheferne og skal ejes kollektivt som tilsagn fra hele statsapparatets side. Koordineringen bør forbedres, så den **afspejler den fælles strategi som en tværgående prioritering for alle ministerier** og departementer, både i politisk og finansiell henseende.
- (6) De europæiske og afrikanske aktører bør **integrere den fælles strategis principper, målsætninger og prioriteringer i programmeringen af det finansielle og tekniske samarbejde** samt i deres politiske dialog og møder med tredjeparter.
- (7) De europæiske og afrikanske aktører bør også leve op til deres forpligtelser til at **styrke kontakter, koordinering og samarbejde i FN og andre internationale organer** og multilaterale forhandlinger og opstille effektive konsultations- og koordineringsstrukturer.
- (8) **EU bør bekræfte sine politiske og finansielle tilsagn over for Afrika.** Trods den nuværende vanskelige økonomiske situation skal EU yde halvdelen af den lovede yderligere ODA for 2010 og 2015 til Afrika.
- (9) **Også den afrikanske side skal udvise det nødvendige lederskab og ansvar for den effektive gennemførelse af sine forpligtelser** og lovede bidrag til gennemførelsen af strategien og handlingsplanen.
- (10) Tilrettelægge en **struktureret dialog med Europa-Parlamentet og Det Panafrikanske Parlament**, herunder regelmæssige høringer om de fremskridt, der gøres med partnerskabet.

Endelig bør et gennemgående princip i alle 8 partnerskaber være **større vægt på kommunikation** – et succesrigt og menneskecentreret partnerskab kræver gennemsigthed både med hensyn til de opnåede resultater og udfordringer i processen. Processen og fremskridtene bør præsenteres på et enkelt og tilgængeligt sprog i papirform, via radio og tv og online.